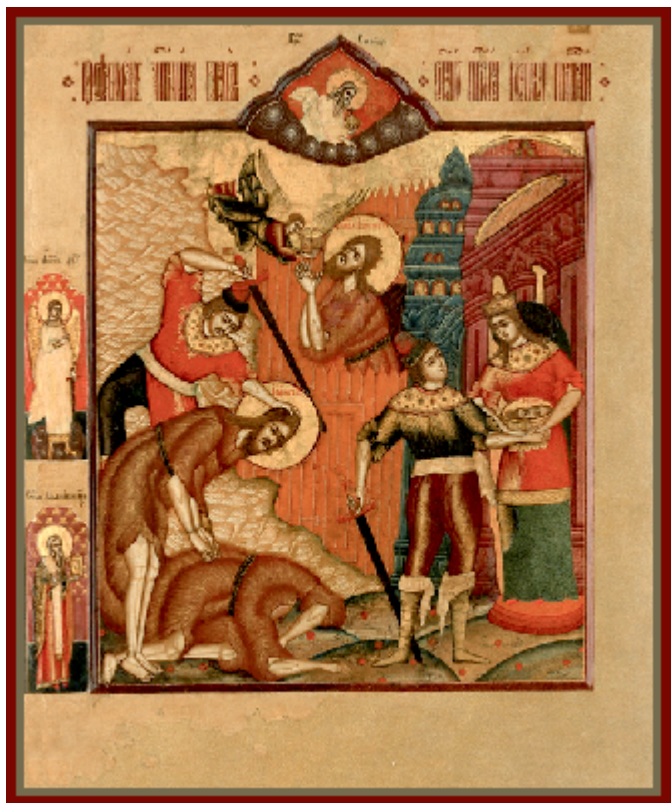

Вяра

11.09 по еретическия, †29 август по православния календар (Строг пост) - Отсичане главата на свети Йоан Предтеча и Кръстител. Св. преподобни Анастасий Струмишки. Св. Теодора Солунска

Предание за отсичането на главата на светия пророк, предтеча и кръстител Господен Йоан

На свети Йоан, Предтечата на нашия Господ и Спасител Иисус Христос, подобавало да предвари както рождението на Господа, така и със смъртта си Неговата смърт. И както на земята той проповядвал за пришествието на Господа, като казал: след мене иде по-силният от мене, така и на пребиваващите в ада души на светите праотци трябвало да възвести, че в света вече се е явил очакваният Месия. Подобно на нашия Господ Иисус Христос, Който пострадал заради греховете на човеците, и Неговият Предтеча загинал със страдалческа смърт поради беззаконието на Ирод. Това се случило така.

Ирод, наречен Антипа, бил зла издънка от зъл корен. Той бил син на по-стария Ирод, който избил витлееемските младенци, и властвал над Галилея. Отначало той се оженил за дъщерята на Арета, арабийския цар, и живял с нея дълго време. Но после бил заплепен от красотата на Иродиада, жената на брат му Филип, и се сближил с нея, защото тя благоволяла към похотта му. По искането на прелюбодейката той прогонил първата си законна жена и се оженил за братовата си жена, престъпвайки закона. Защото, дори ако брат му бе умрял, Ирод не можел да вземе неговата жена, тъй като от техния брак се родила дъщеря, а законът повелявал да се взема вдовицата на брата само тогава, когато починалият не е оставил деца*. Известно е, че Ирод отнел жената на брат си Филип още докато той бил жив, и така извършил голямо беззаконие, като хищник, прелюбодей и кръвосмесител.

И ревнителят на Божия закон, изобличителят на греховете на хората и проповедникът на покаянието свети Йоан Кръстител не мълчал, а пред всички го изобличавал като прелюбоделец и грабител и му казал: *"Не ти е позволено да водиш братовата си жена"* (Марк 6:17-18).

А Ирод не претърпял изобличението и заповядал да оковат свети Йоан и да го хвърлят в тъмница. Особено се гневяла против светеца Иродиада и силно желала смъртта му, но не могла да го умъртви, понеже самият Ирод пазел затворника от злото намерение на жена си. Той почитал Йоан като праведен и свят мъж, преди го слушал с удоволствие и от послушание към него вършел много добри дела, и затова се страхувал да го предаде на смърт. Но Ирод се боял не толкова от Бога, колкото от хората, както казва евангелист Матей: *"И искаше да го убие, ала се боеше от народа, понеже го имаха за пророк"* (Мат. 14:5). Той се опасявал хората да не започнат бунт против него и не се осмелявал да предаде открито на смърт пророка и Кръстителя Господен, когото всички обичали и почитали, а го

държал в тъмница, за да затвори незамлъкващите уста на своя изобличител.

Свети Иоан останал задълго в тъмницата. Учениците му се събирали при него и той често ги поучавал в добродетелен живот според закона Божий. Възвестявал им за вече дошлия в света Месия и както се разказва в Евангелието, ги пратил при Него: *"А Иоан, като чу в затвора за Христовите дела, прати двама свои ученици и Му каза: Ти ли си Оня, който има да дойде, или друго да чакаме?"* (Мат. 11:2-3) Той ги изпратил да питат не защото самият не знаел това. И как би могъл да не знае Този, Когото сам кръстил и над Когото видял да слиза от небесата Светият Дух, за Когото чул да свидетелства и гласът на Отца и, накрая, той сам посочвал: *"Ето Агнецът Божий"* (Иоан. 1:36).

Иоан пратил учениците си при Господа, за да видят те с очите си славните Му чудеса и окончателно да се убедят в това, че Той, Иисус Христос, е дошъл да спаси човешкия род.

След време настъпил денят, в който Ирод имал обичая да празнува рождения си ден. Той събрал всички велможи, воеводи, старей и тетраси (управители на области, бел.ред.) и устроил голямо пиршество (Марк. 6:21). На него дъщерята на Иродиада играла и с танца си много угодила на Ирод и сътрапезниците му. Подучена от жестоката си майка, тя поискала от него главата на свети Иоан Кръстител и получила исканото, защото Ирод се заклел, че ще ѝ даде всичко каквото поиска, дори и половината си царство. Окаяникът не пожелал да наруши клетвата си, не пожелал да огорчи мерзката майка на танцьорката, забравил за страха, поради който дотогава не се решавал да умъртви Иоан, забравил дори и за светия му живот и сякаш опил се с вино, се разпалил от намерението да пролее невинна кръв. Той веднага пратил палача в тъмницата, заповядал му да отсече главата на Кръстителя и да я донесе на

блюдо.

Заради изобличението на беззаконното съжителство на Ирод и Иродиада Христовият Предтеча бил посечен в тъмницата късно през нощта; защото евангелист Марко посочва, че мерзкото пиршество било вечерта: даде *"гощавка на своите велможи, воеводи и на стареите галилейски"* (Марк. 6:21, слав. превод). Гощавката продължила далеч след полунощ и когато всички се опили с вино и дълго се наслаждавали на танца на безсрамната девица, тогава било извършено това несправедно убийство. Главата на свети Йоан била донесена на блюдо на пиршеството и кръвта още капела от нея.

Според някои и след посичането главата изрекла същите изобличителни думи към Ирод: Не ти е позволено да водиш жената на Филипа, твоя брат. О, какъв голям страх обхванал всички седнали на трапеза, та когато видели обогрената с кръв човешка глава, носена като ястие на блюдо, да движи устни и да изрича тези слова. Но танцьорката я взела с дръзките си ръце и я отнесла на майка си. А Иродиада се посмяла и пробила с игла езика, който изобличавал беззаконията ѝ. Тя не позволила да се погребее главата заедно с тялото, защото се страхувала, че ако тя бъде съединена с него, Йоан ще възкръсне и ще започне отново да изобличава нея и Ирод.

Учениците на светия Предтеча същата нощ взели тялото му от тъмницата и го погребали в Севастия. А главата на Кръстителя Иродиада заровила в двореца, при себе си, на едно

безчестно и потайно място. Как светата глава била взета оттам, е описано във възпоменанието на двадесет и четвърти февруари (по православния календар - 09.03 по светския), когато се празнува намирането ѝ.

След убийството на славния Предтеча и Кръстител Господен Иоан, окаяният Ирод извършил и друго, не по-малко злодеяние. Той се присмял на нашия Господ Иисус Христос по време на доброволното Му страдание за нас, както повествува свети евангелист Лука: *"Ирод с войниците си, като Го унизи и подигра, облече Го в светла дреха и Го изпрати назад при Пилата"* (Лук. 23:11).

Но Божието отмъщение не закъсняло да се извърши над пророкоубицеца и поругателя на Христа. Кръвта на Иоан викала против него към Бога, както някога кръвта на Авел против Каин (Бит. 4:1-16), а също и другите беззакония на Ирод особено поругаването на Господа Иисуса Христа, му навлекли справедливото Божие наказание. И наистина, скоро той се лишил от царството и живота си заедно с Иродиада и нейната дъщеря. Отмъщавайки за безчестието и позора на дъщеря си, арабийският цар Арета събрал войска и тръгнал против него. Ирод направил същото. В разгорялата се битка войските на Арета победили и нанесли голямо поражение на Ирод: почти всичките му воини били избити, а той едва се спасил. След това римският кесар го лишил от властта и богатствата му и го пратил на заточение заедно с прелюбодейката и нейната дъщеря.

Първоначално те били изпратени в галския град Лион, а после в испанския град Илерда, където Ирод завършил живота си в лишения и бедствия. Но преди да умре, той видял смъртта на дъщеря си, която танцувала на гощавката. Това станало така. Веднъж през зимата тя пожелала да премине по някаква работа на другия бряг на река Сикорис. Когато вървяла, ледът

се пропукал, тя паднала във водата и потънала до шия. По Божието правосъдие ледът я стиснал така, че тялото ѝ останало във водата, а главата - над леда. И както някога играла с нозете си по земята, така и сега безпомощно се мятала във водата, сякаш че танцувала, увличана от бързото течение на реката. Никой не можел да ѝ помогне и окаяната висяла в това положение, докато острият лед не прерязал шията и. Мерзкият ѝ труп, отнесен от течението под леда, не бил намерен, а главата ѝ била донесена на Ирод и Иродиада както някога главата на Предтечата, но отсечена не от меч, а от леда. Така Божието правосъдие наказало танцьорката, която била виновна за отсичането на честната глава на свети Иоан.

След това загинал беззаконният убиец Ирод заедно с Иродиада: според преданието те били погълнати живи от земята.

А свети Иоан, както приживе, така и след кончината си бил Предтеча на Господа, защото предварил слизането Му в ада и възрадвал светите праотци, като благовестил явилия се в плът Бог. Заедно с тях той бил изведен от ада, разрушен чрез Възкресението Христово, и в Царството Небесно се сподобил с много венци като девственик, пустинножител, учител и проповедник на покаянието, като пророк, Предтеча, Кръстител и мъченик.

По неговите молитви да настави и нас на пътя на истинското покаяние и да ни сподоби с Царството Небесно Христос, нашият милосърден Господ и Бог, на Когото с Отца и Светия Дух вечно въздаваме слава. Амин.

ЧЕТИ-МИНУТЕ НА СВ. ДИМИТРИЙ РОСТОВСКИ

* Древният, наследен от предците обичай на иудеите е описан във Второзаконието:

"Кога братя живеят наедно, и един от тях умре без син, жената на умрелия не бива да се омъжи за външен човек, но девер ѝ трябва да влезе при нея, да я вземе за жена и да живее с нея, - и първородният, когото тя роди, да носи името на умрелия брат, за да не се затрие името му в Израиля. Ако пък той не поиска да вземе снаха си, снаха му да отиде при портите пред стареите и да каже: "девер ми не иска да въздигне името на брата си в Израиля, не ще да се ожени за мене"; тогава стареите на града му да го повикат и да го придумват, и ако той стане и каже: "не искам да я взема", нека снаха му дойде при него пред очите на стареите, да събуе обувката от ногата му, да го заплюе в лицето и каже: "тъй се постъпва с човек, който не съзижда дома на брата си (в Израиля)"; и ще му извадят име в Израиля: дом на събутия" (Втор. 25:5-10).

Този обичай на евреите, който води началото си преди времената на патриарх Иаков, е известен и при други източни народи, като например моавците, персите и др. Има различни мнения за неговия произход, но най-вероятно обяснението за него трябва да се търси в силното желание на източните народи да имат деца, за да увековечат рода и името си в потомството.

Тропарь Собору и Усекновению главы Иоанна Предтечи

глас 2

Пáмьятъ прáведнаго с похвалáми,/ тебé же довлéет
свидéтельство Госпóдне, Предтéче:/ показáл бо ся есѝ

войстину и пророков честнейший,/ яко и в струях крестити сподобился еси Проповеданнаго. / Темже за истину пострадав радуясь,/ благовестил еси и сущим во аде Бога явльшагося плотию,/ вземлющаго грех мира, // и подающаго нам велию милость.

(Споменът за праведника е с похвали, за теб е достатъчно Господнето свидетелство, Предтече: наистина си бил най-честен сред пророците, защото си се сподобил да кръстиш в Йорданските води Проповядвания; радващ се да пострада за истината, си благовестил и на затворените в ада Бога, явил се в плът, взимащ греха на света и дарил ни велика милост.)

Кондак Усекновению главы Иоанна Предтечи

глас 5

Предтечево славно усекновение,/ смотрение бысть некое Божественное;/ да и сущим во аде Спасово проповестъ пришествие. / Да рыдает убо Иродиа,/ беззаконное убийство испросивши:/ не закон бо Божий, ни живый век возлюбй, // но притворный, привременный.

(Славното Предтечево посичане беше някакъв Божествен промисъл, за да се проповядва пришествието и на затворените в ада; да риде Иродиада, поискала беззаконното убийство, тя не възлюби Божиия закон и вечния живот, но временния и суетния.)

Ин кондак Усекновению главы Иоанна Предтечи

глас 4

Ирод, Предтече, беззаконновав,/ женé подаде главú твою честную,/ ейже поклоняющеса, веселимся;/ Иродия же плачет

и рыдаёт, // и Ирод, и плясавшая.

(Перевод: Ирод, совершая беззаконие, Предтеча, подал жене главу твою почитаемую, ей же поклоняясь, радуемся, Иродиада же плачет и рыдает, и Ирод с ней, и плясавшая (Саломея).)

Величание Иоанну Предтече на Усекновение главы

Велича́ем тя, / Крестите́лю Спа́сов Иоа́нне, / и почита́ем вси /
честны́я твоея́ главы // усекнове́ние.

Молитва Предтече и Крестителю Господню Иоанну

Крестите́лю Хри́стов, пропове́днице покая́ния, ка́ющагося не презри мене́, но совокупля́ясь с во́и Небе́сными, моли́ся ко Влады́це за мене́, недостойнаго, уны́лаго, немощнаго и печальнаго, во мно́гия бе́ды впа́дшаго, утружде́ннаго бу́рными по́мысли ума́ моего́. Аз бо есмь верте́п злых дел, отню́дь не имейя́ конца́ грехо́вному обы́чаю, пригвожде́н бо есть ум мой земны́м веще́м. Что сотворю́? Не вем. И к ко́му прибегну́, да спасе́на бу́дет ду́ша моя́? То́кмо к тебе́, святы́й Иоа́нне, благода́ти тезоимени́те, я́ко ты пред Го́сподем по Богоро́дице вем бо́льша бы́ти рождённых всех, ты бо сподо́бился еси́ косну́ться верху́ Царя́ Хри́ста, вземлю́щаго грехи́ ми́ра, Агнца Бо́жия. Егóже моли́ за грешную мою́ ду́шу, да поне́ отны́не, в пе́рвый на́дешать час, понесу́ тяготу́ благо́ю и приму́ мзду с последними. Ей, Крестите́лю Хри́стов, честны́й Предте́че, крайни́й Проро́че, пе́рвый во благода́ти му́чениче, по́стников и пусты́нников наста́вниче, чистоты́ учи́телю и бли́жний дру́же Хри́стов! Тя молю́, к тебе́ прибега́ю: не отри́ни мене́ от твоего́ заступле́ния, но возста́ви мя, низверже́ннаго мно́гими грехи́. Обно́ви ду́шу мою́ покая́нием, я́ко вторы́м креще́нием, поне́же обоего́ нача́льник еси́: креще́нием омы́вая́й прароди́тельный

грех, покаянием же очищай койгождо дело скверно. Очисти мя, грехами оскверненнаго, и понуди внити, а може ничтоже скверно входит, в Царствие Небесное. Аминь.

Слово на свети Иоан Златоуст за деня на отсичането на главата на Светия Господен предтеча Иоан

Отново беснее Иродиада, отново се вълнува, играе и беззаконно иска от Ирод главата на Иоан Кръстител. Отново Иезавел (1) замисля да похити лозето Навутеево (2) и да прогони от планината свети Илия (3).

И не само аз изпитвам ужас от това, но мисля, че и всички вие (4), които сте чули гласа на Евангелието, ще се изумите заедно с мен на дръзновението на Иоан, на неразумието на Ирод и на звероподобното изстъпление на безбожните жени. Защото какво чуваме? - *"Сам Ирод бе проводил да хванат Иоана и го свърза в тъмницата"* (Марк. 6:17). За какво? - *"Зарад Иродиада, жена на брата му Филипа, понеже се бе оженил за нея"* (Пак там).

Кой с пълна мяра ще изобличи безумието Иродово, проявило

се поради безмерното му женоугодие? Или кой ще опише нечуваната дързост на злите жени? Струва ми се, че в поднебесната няма такъв звяр, който да е подобен на злата жена (говоря сега само за злата, а не за добрата и целомъдрената, защото знам, че има много кротки и благодетелни жени, за чийто добродетелен живот ще кажем после, за полза и подражание на добродетелните и за да възлюбим онова, което е добро и честно). Нито един звяр на света не прилича на злата жена. Кой е по-яростен от лъва сред четириногите? Никой. Кой е по-опасен от змията сред влечугите? Отново никой. Обаче и лъвът, и змията имат по-малко злоба от злата жена, както потвърждава и мъдрият Соломон: *"По-добре да живееш в пуста земя, нежели със свадлива и сърдита жена"* (Притч. 21:19; сравн. Сир. 25:18.). Нека не мисли някой, че пророкът е казал това, за да се надсмее над жената - и самите дела удостоверяват същото: лъвовете в ямата не докоснали Даниил, а Иезавел умъртвила праведния Навутей. Китът оставил невредим Иона в утробата си, а Далида свързала и остригала Самсон и го предала на другоплеменници. Змии, аспида и василиск се бояли от Иоан в пустинята, а Иродиада го посекла на гощавката. Врани хранили Илия на планината, а Иезавел искала да го убие, след като сторил благодеянието да низведе дъжд. Ето какво му казвала тя:

- Ако ти си Илия, аз съм Иезавел и нека боговете ми сторят каквото искат, и нещо повече да сторят, ако утре по това време не умъртвя твоята душа (Сравн. 3Царств. 19:2.).

Илия се побоял и си отишъл, за да спаси душата си. Скрил се в пустинята, вървял четиридесет дни и потърсил да умре, думайки:

- Господи Боже! Доста са за мене страданията, прибери душата ми, понеже аз не съм по-добър от отците си.

Горко ни! Пророк Илия се побоял от жена; побоял се от жена онзи, който носел в себе си вселенския дъжд над езичниците, който низвел от небето огън и с молитвата си вдигнал мъртвия. Да, наистина се побоял. Защото никоя злоба не може да бъде сравнена със зLOBата на злата жена. Думите ми потвърждава и Книгата Премъдрост на Исуса, син Сирахов, като казва: *"няма глава по-отровна от змийна глава"* (Сир. 25:17, 15) и *"може да се понесе... всяка злоба, само не женска злоба"*!

О, зло дяволско и най-остро оръжие!

Още в най-древни времена дяволът чрез жена уязвил Адам в рая, чрез жена склонил кроткия Давид към измамното убийство на Урия, чрез жена тласнал към престъпление мъдрия Соломон и ослепил мъжествения Самсон, по женска вина умъртвил синовете на свещеника Илий, оковал в тъмница благородния Йосиф, предал на посичане Йоан - светилника на целия свят.

Пък и защо говоря за хора? По вина на жена дяволът и светци е отвърщал от добродетелите. Той, дяволът, чрез жена всички посича, всички убива, всички опорочава и унижава. Защото безсрамната жена никого не щади, не почита свещениците, не се свени от левита, не се срамува от пророка. О, зло, по-лошо от всякое друго е злата жена! Ако е бедна, богатее със зLOBата си, ако има богатство, което да способства за лукавството ѝ, това е двойно по-пагубно. Жената е нетърпеливо животно, неизлечим недъг, неукротим звяр. Виждал съм неукротими аспиди да бъдат укротени, лъвовете, единорози и мечки да бъдат опитомени; а злата жена, ако я изобличават, се гневи, и ако я увещават с ласка, се превъзнася. Ако мъжът ѝ е облечен в началствена власт, тя денем и нощем го развъртава с речите си и го подтиква към злодейство, както Иродиада Ирод; ако има беден мъж,

подбужда го към гняв и бран. Ако е вдовица, самолично безчести всички, защото не обуздава езика си със страх Божий, не гледа бъдещия съд, не уповава на Господа, не пази закона на любовта. На злата жена нищо не ѝ струва да предаде на смърт мъжа си. Защото жената на праведния Иов го съветвала да приеме смъртта, като похули Бога, и казвала:

- "Похули Бога и умри!" (Иов. 2:9)

О, лукав нрав! О, безчестно намерение! Иововата жена не проявила жалост, като виждала мъжа си да страда с цялото си същество от тежката болест и подобно на въглен да хвърля искри, когато цялото му тяло било покрито с язви и изяждано от червеи, не се склонила към милосърдие, като го гледала да се гърчи, да изпитва болка, да страда и да изпуска през болезнено отворени уста учестеното си дихание. Не се смекчило сърцето ѝ, като видяла онзи, който някога ходел в царска порфира, да лежи гол на гноището. Не си спомнила предишното нежно съпружеско отношение, не си спомнила колко много слава и добрини получавала от него по-рано. Но какво рекла тя:

- "Похули Бога и умри!"

О, женска милост! О, средство за лекуване на скърбите! О, узаконяване на съпружеската любов! Нима мъжът ти някога ти е казвал такива думи, докато си била болна? Нима не те е изцелявал от болестите с молитвите и с благите си дела? Нима не е достатъчно за него това временно наказание, че му изпросваш и вечно мъчение чрез похулване на Господа? Или не знаеш, че всеки грях ще се прости на човеците, а хулата - грехът против Духа Свети - няма да им се прости нито в този, нито в бъдещия живот (Мат. 12:31)?

Искаш ли да видиш друга жена, подобна на тази по своето лукавство? Виж Далида, която свързала силния Самсон и го

предала на другоплеменници (Съд. 16:6). Тя предала на враговете съпруга си, когото обичала, галела и уверявала, че го обича повече от самата себе си. Този, когото обичала вчера, днес мами, когото вчера стопляла с целувки, днес с лукавство предава на смърт. Не е ли бил хубав? Но кой бил по-хубав от него, когато със седемте плетеници на главата си (Съд. 16:13, 14) явявал образа на седмосветлата благодат? Не е ли бил мъжествен? Но кой бил по-мъжествен от този, дето с ръцете си разкъсал страшния лъв по пътя си и с ослина челюст избил хиляда другоплеменници? Но може би той не бил добродетелен? Не, той бил добродетелен дотолкова, че когато веднъж усетил жажда, се помолил Бог да му прати вода, а от хвърлената мъртва челюст изтекла вода и той утолил жаждата си. Ето, този прекрасен, този мъжествен, този добродетелен мъж собствената му жена свързала като враг и предала в ръцете на неприятелите. Но по кой начин жена могла да победи толкова силен мъж? Поради присъщата на мъжете доброта, защото като го лишила нощем от тайната му сила, тя го свързала със здрави въжета. Затова и Божествената мъдрост ти повелява: "пред тая, която лежи на твоето лоно, пази се да отваряш твърде устата си" (Мих. 7:5).

Каж ми кое животно може да замисли нещо подобно против сродния си мъжки пол? Коя змия ще пожелае да погуби съжителя си? Коя лъвица ще предаде на заколение своя лъв? Виждаш, че справедливо говори Книгата на Премъдростта, като казва, че няма по-отровна от змийна глава и няма по-голяма злоба от женската (Сир. 25:17, 15)!

Ще кажа направо: който има зла жена, нека знае, че търпи възмездие за беззаконията си. За да не са без доказателство тези думи, чуи Премъдростта, която говори, че злата жена се праща на беззаконния мъж заради злите му дела (Сир. 25:22-29 и др).

Досега говорихме за злата жена и тук ще завършим тази реч. Подобава да споменем и добрите жени, особено заради тези, които присъстват тук.

Защо тези жени се наричат добри? Защото когато видят други да вършат богоугодни добродетели, се радват за тях като за свои, и трудовете им усвояват за себе си като награда за добродетелта.

Добродетелна и нещелюбива жена била сонамката, която изпросила съгласието на мъжа си и устроила за Елисей горница, та да си почива при нея (4Царств. 4:9, 10; сравн. Лук. 4:25, 26) - приготвила му легло, светилник и трапеза; постелята не останала непокрита, а била подобаващо уредена за пророка, в светилника винаги имало елей и на трапезата - храна.

Също така кой ще каже нещо лошо за бедната вдовица, която приела пророк Илия? Тя нямала много пари, но явила богатство на благоразположението. Нямала ни брашно, ни вино, нито нещо от земните предмети; нямала засято с пшеница поле, което да ѝ носи хлебни класове, лозето не родило за нея грозде, а растенията - сладък плод. Как тогава е приемала и хранела пророка? Макар да нямала дори педя земя за обработване и лакът лозе, но винаги по жътва ходела по междата и приведена към земята събирала класовете, изпаднали изпод сърповете на жътварите. По този начин всяка година се запасявала с необходимото количество храна. При нея дошъл Илия по време на глад, когато земята изсъхнала без дъжд, когато небето горяло, въздухът се нажежил и облаците се заключили, когато нямало ни трева, ни цвете, ни кълн на растение, нито дихание на влажен вятър, който да оросява и изправя стъблата на младите класове; когато реките пресъхнали, а напояващите ги извори изчезнали от зноя, и морето станало много солено, защото в него не се вливали

пресни води, тъй като дъждът и реките секнали. Тогава дошъл Илия при бедната вдовица. Вие знаете как страда вдовицата и по време на добра реколта. Обаче пророкът оставил богатите, които имали обилни запаси от хляб, слязъл от планината и дошъл при нея. Но защо Илия, който със словото си низвеждал огън от небето, не си низвел и хляб? Може би не можел да стори това? Не, можел е, но не го е сторил. Защо? За да не лиши от плодовете на нищелюбието вдовицата и да увеличи с благословията си делвата с брашно и малкото дървено масло в гърнето. Защото пророкът дошъл не толкова да се нахрани, колкото да нахрани бедната и да яви скритата в сърцето ѝ добродетел и благоразположение Така прави Бог: защото бидейки в състояние да нахрани всичките Си раби, които са с Него в света, Той иска подаяние, за да открие благоразположените сърца чрез делата на тяхното нищелюбие. И когато вече няма кой да нахрани Неговите раби, Той ги храни или чрез птиците, както Илия на планината, или чрез чуждоземен пророк, както Даниил в лъвовата яма, или чрез морски звяр, както Иона с кита, или Сам праща храна, както на нашите отци в пустинята, защото, когато нямали нищо за препитание, Той им пратил от небето мана и източил вода от камък. Но когато светиите Му живеят в света с другите хора, Бог въздържа десницата си, макар и да ги вижда скръбни; оставя ги, за да възнагради с благодат ония, които пожелаят да им сторят добро, за да получат чрез това спасение мнозина.

И така, Илия отишъл при вдовицата, а тя нямала нищо, освен шепа брашно, което щяло да стигне само за един обяд на нея и на сина ѝ:

Какво ѝ казал пророкът?

- Дай ми малко вода в съд да пия.

Когато тя отишла да вземе, той викнал след нея:

- Донес ми в ръце и къс хляб.

Тя му отговорила, че няма нищо, но не скрила онова, което има, и казала:

- Жив ми Господ, Бог твой, нямам нищо печено, а имам само шепа брашно в делвата и малко дървено масло в гърнето.

Забележително е дори това, че въпреки тази оскъдица, тя не скрила малкото останала ѝ храна. Колко са много днес онези, които притежават в излишък злато и сребро, а не дават на приятелите си, когато им поискат! Дори и тогава, когато ги молят с любов, те казват, че нямат нищо и не желаят да дават; но ако след дълги молби склонят да заемат на някого, искат разписка, по-твърда от желязо, и в присъствие на свидетели и поръчители свързват с подпис вземащата ръка. А тази вдовица и с дума не се отрекла от шепата брашно.

Какво ѝ отговорил пророкът?

- Побързай и по-напред направи от това малка прясна пита за мене и ми донеси, а за себе си и сина си ще направиш после.

Това пророческо слово било изпитание - изпитание на сърцето, изпитание на благоразположението. Сърцето на блажената вдовица било като в клещи, недоумявайки кого да предпочете - любовта към сина си или нищелюбието към пророка? И тя предпочела да обиди себе си и детето си, но да приеме пророка, понеже знаела, че "който приема пророка, в име на пророк, ще получи пророческа награда" (Мат. 10:41); и "който напои... само с чаша студена вода в име на ученик... няма да изгуби наградата си" (Мат. 10:42).

Но защо пророкът казал: "Побързай!" Нима бил толкова гладен, че се нуждаел от особеното усърдие на вдовицата? Не, в никой случай. Той тайнствено знаменувал с това, че благото

дело трябва да се върши с усърдие и радост, а не с печал и тъга: "защото Бог люби оногова, който драговошно дава" (2Кор. 9:7.).

- Побързай и по-напред направи за мене, а после ще направиш за себе си и сина си.

"Побързай" - подобно на Авраам, който се затекъл при стадото си, когато при него дошли ангелите, и заклал телеца, за да посрещне Агнеца (Бит. 18:6); подобно на Сара, която побързала да замеси пресни пити, за да получи хляба, скрит на небесата.

"Побързай и постъпи така, както Авраам с жертвите към Бога; не първо на теб, а после на мене, както сторили Каин, Офни и Финеес, синовете на свещеника Илий, които унижавали Бога, вземайки за себе си част от даровете, донасяни на Него.

Вдовицата изпълнила с усърдие заповедта на пророка. А той, като взел малкото, но подаден с голямо усърдие хляб, вкусил от него и изпълнил с блага дома ѝ, защото казал:

- Брашното в делвата няма да се свърши, и дървеното масло в гърнето няма да намалее до оня ден, в който Господ ще даде дъжд на земята.

Но защо до деня, когато Господ даде дъжд?

За да се покаже тайнствено, че ветхия закон свършва тогава, когато новата благодат се яви като дъжд от небето.

И наистина станало така, както казал пророкът.

Виждаш ли как добрите жени се сподобили с плодовете на нищелюбието? Защото благите трудове дават благи плодове и нетленния корен на целомъдрието.

Вие, жени, чухте за делата на злите и за добродетелта на добрите. Едните възлюбете, а от другите се отвърщайте, на едните подражайте, а другите избягвайте, та като следвате пътя на благите жени, и вие да бъдете причислени към лика на светиите на Христа Иисуса, нашия Господ, на Когото подобава слава и царство во веки. Амин.

Св. Йоан Златоуст

(1) **Иезавел**, жената на израилския цар Ахав, се славела с крайното си нечестие и разпътен живот. Сляпо подчинявайки се на нейното влияние, Ахав надминал с беззаконието си всички свои предшественици и се отдал на най-срамно идолопоклонство. В Самария той построил храм на Ваал, насадил свещена дъбрава, позволил на Иезавел да издигне олтари на тирските и сидонските божества (3 Царств. 16:31-33). При Иезавел имало четиристотин лъжепророци, които се хранели от нейната трапеза (3 Царств. 18:19).

(2) **Навутей** бил благочестив израилтянин от град Изреел. Той не пожелал да продаде на Ахав лозето си, съседно на царския двор. Заради това по внушение на Иезавел бил публично оклеветен в богохулство и измяна и убит с камъни (по-подробно това е описано в 3 Царств., гл. 21).

(3) 3 Царств. 21:7. **Илия** - най-славният от старозаветните пророци, страшен изобличител на нечестието и идолопоклонството по време на нечестивия израилски цар Ахав и жена му Иезавел.

(4) Проповедникът се обръща към слушателите (словото се е произнасяло в храма).

В памет на светия мъченик Анастасий Струмишки (1794 г.)

От гръцки, преподобни Никодим Агиорит, “Неон мартирологион”, където е дадена датата 8 август; Архиеп. Филарет Черниговски поставя паметта му на 29 август (по православния календар – б.р.), както е и българският календар.

Този Христов мъченик, който се именува по български Спас, а по гръцки Анастасий, бил родом от България, от Струмишка епархия, която в старо време се наричала Тивериополска, от село Радовиш. Бил млад, на възраст около 20-годишен, красив наглед.

Дошъл в Солун при един оръжейник, който бил негов майстор, имал някакви турски носии и търсел начин да ги изнесе вън от Солунската крепост, без да плати мито. Затова майсторът уговарял своя ученик да облече една от тези носии и да мине през портите на крепостта уж като турчин (в който случай нямало обмитяване). Момъкът се противил, като казал, че това е опасна работа, обаче майсторът го насърчил с много думи и го убедил, та той най-после облякъл една от

турските носии и така тръгнал да мине през градските порти. Но хората на митничаря го запитали дали има документ (за платен данък), а той отговорил, че е турчин (и не подлежи на обмитяване).

Тогава те му казали да направи “салават” (кратка изповед на мохамеданската вяра), за да се уверят, че е мюсюлманин, и да го пуснат. Но момъкът, като чул неочаквано това, останал безгласен, защото нито знаел що е това, нито искал да направи тази мюсюлманска вероизповед. Тогава започнали да го бият и да го блъскат, задето презира мохамеданството, и го завели в конака на митничаря и първом го представили на неговия кехая-секретар, като разказвали с крясъци и в преувеличена форма всичко гореказано. Този го разследвал подробно, но като видял, че въпреки упражненото върху него достатъчно насилие той не склонил да се потурчи, завел го при агата, началник на митничарите (същият бил син на един големец и първенец сред агите, на име Мустафа бей, който по-късно станал и беглербей - бей на бейовете). Той го разпитвал с поголеми подробности и първо употребил разни хитрости, като му правил блестящи и големи обещания, за да го привлече. Но след като видял, че обещанията не го смекчават, сменил маската си и започнал да му отправя ужасни заплахи. Но момъкът си останал твърд и само едно се мъчел да поправи - грешката, която направил първия път (когато казал на митничарите, че е турчин, бел.ред.), като изповядвал сега и казал, че е християнин и няма да промени вярата си, каквото и да го правят.

Като видял и чул това, митничарят изпратил човек при градския мюфтия да му изясни въпроса и да попита какво трябва да се прави с такъв един неверен хулител. Мюфтията отговорил: “Ти държиш с едната си ръка меча, а с другата - книгата. Кое от двете искаш, него употреби!” С това искал да каже: “Ако си ревнител на нашата вяра, накажи нейния

хулител с меча си; ако си сребролюбив и безразличен, тогава употреби книгата!”

Като получил такъв отговор, митничарят го изпратил при моллата, което значи съдия. Изпратил и петима души турци да свидетелстват против него, че подиграва и хули тяхната вяра. Съдията опитал с различни начини да промени убеждението му, и като не успял, първо му наложил голям бой, а след това го затворил в тъмница, окован в железни вериги. Извикал го втори път и пак го намерил непроменен, и отново го бил безпощадно с тояги, и го затворил в тъмницата с още по-тежки вериги. А храбрият момък всичко понасял великодушно: и побоища, и вериги, и най-безутешна тъмница, несъмнено подкрепен от всесилната благодат на Исуса Христа.

На другия ден го изправил пред себе си трети път и отново употребил различни начини и хитрости, но всичко било напразно. Накрая, виждайки непреклонността на убеждението му, го изпратил при муселима (върховно съдебно лице в Солунския вилает, бел.ред.), за да бъде подложен на най-сурови изтезания. И той започнал веднага с много ласкателства, за да го убеждава да се отрече от Христа и да приеме Мохамеда. И какво ли не му казал? Какво ли не му предложил и обещавал? Поднесъл му веднага като нещо кой знае колко голямо този земенъдрен и суетен човек един чифт сребърни пищови, хубаво украсен меч, кадифено облекло, вносен велур, хиляда чуждестранни флорини (златната монета на Австро-Унгария., бел.ред.); обещал му да го направи най-почетния чохандарин (приближен) и да го има в благоволенieto си като напълно свой човек - стига само да стане турчин!

Такива малоценни и нищожни неща предлагал и обещавал на Христовия воин муселимът, мислейки че с такива съблазни ще улови и привлече в погибел тази проста душа. Но добрият

момък, макар да бил българин прост и неграмотен, след като се разкайвал, задето казал онази лоша дума (именно, че е турчин, бел.ред.), решил да устои и да си остане християнин и да изтърпи заради любовта си към Христа каквото и да му сторят. Без съмнение и благодатта на Иисуса Христа е просветила ума му, за да не се заблуди от лукавствата на видимите и невидимите врагове, а божествената Му сила укрепила слабостта на душата и тялото, за да изтърпи изтезанията за Христа. Отхвърлил най-разумно всичките предложения като смет, небесноумният момък дори не пожелал да ги погледне с очите си, и особено се отвращавал от тях и ги ненавиждал като средства и оръдия на гибелта.

Властелинът, като видял, че по ласкателен начин не постига нищо, употребил насилие: заповядал да го бият силно, и го били безпощадно и жестоко. След това по нареждане бил хвърлен в тъмницата: нозете му стегнали в дървена клада, на врата му сложили верига, ръцете му оковали с белезници, а под ноктите му забили спици. И почти целия ден не преставали да го измъчват с различни изтезания. А съдията много пъти го извеждал, и така измъчен и окървавен го изправял пред себе си, и постоянно го подбуждал и принуждавал по всякакъв начин да стане мюсюлманин. Но мъченикът си оставал винаги същият и нищо друго не казал, освен това: "Християнин съм! Не се отричам от вярата си!"

В края на краищата обезнадежденият управител го изпратил на лобното място, като заповядал да го обесят във от така наречената Нова порта, поръчвайки на своите хора да не престават по целия път да го подканят, та дано да го спечелят поне накрая. Но мъченикът, вървейки нататък, не стигнал жив до лобното място, а от многото изтезания и мъчения на тялото, агонизиращ на пътя, предал дух (8 август 1794 г.), като останал докрая в хубавата и сияйна изповед на нашата вяра в Христа Иисуса, на Когото да бъде слава во веки. Амин.

Св. преподобни Никодим Светогорец (1749-1809)

† ВИЖТЕ ОЩЕ

Против ереста на новостилието

Икуменизъм в развитие - след като Б"ПЦ" напусна ССЦ

Отстъплението от вярата наречено "нов стил"

ЗА СЪКРАЩАВАНЕТО НА ЛИТУРГИИТЕ, ТАЙНСТВОТА И ТРЕБИТЕ В НОВОСТИЛНАТА ЦЪРКВА

ЗА ПРЕМАХВАНЕТО НА ОГЛАШЕНИЕТО

ЗАЩО БОГ НИ ИЗОСТАВИ

За Петровият пост и въпросите, които поражда

ЗА КОРЕНА НА ЗЛОТО, ЗА НАЧАЛОТО НА ОТСТЪПЛЕНИЕТО НА РОДНАТА НИ „ЦЪРКВА“, ЗА БЪЛГАРСКАТА СХИЗМА

Театърът на антихриста

ИСТИНАТА ЗА НАШИЯ НАРОД

Християнството на българите и техните владетели

ИДЕЯТА "ПРАВОСЛАВНИ БУДИТЕЛИ"

Православна ли е демокрацията

Народе, народе...

Защо се премахва вероучението

За старостилния икуменизъм

КОЙ СТОИ ЗАД ОТСТЪПЛЕНИЕТО
ДИСЕКЦИЯ НА ЧОВЕКООМРАЗТА
ПАСТИРСКО ОКРЪЖНО ПОСЛАНИЕ ПРОТИВ
МАСОНСТВОТО

Против юдомасонството

Изповедание на вярата

КЪДЕ СЕ Е СЪХРАНИЛО ПРАВОСЛАВИЕТО